

Oslo, 15. januar 2026

HØRINGSSVAR - REDUSERT NEDRE GRENSE I GRUNNRENTESKATTEN OG NATURRESSURSSKATTEN FOR VANNKRAFT

Vi viser til høringsnotatet om forslag om å redusere den nedre grensen for grunnrenteskatt og naturressursskatt for vannkraft fra i dag 10 000 kVA til 1 500 kVA, med foreslått virkning fra inntektsåret 2027.

Naturvernforbundet støtter forslaget om å redusere innslagspunktet for grunnrenteskatt for vannkraft tilbake til den opprinnelige terskelverdien. Dagens høyere grense kan skape insentiver til etablering av mange småkraftprosjekter med høye miljøkostnader både med tanke på samlet belastning og i enkeltvassdrag, slik det også fremkommer av høringsnotatet. Samtidig kan vi gå glipp av verdifull fornybar energi som kunne vært produsert med færre naturinngrep gjennom bedre utnyttelse av ressursene i større eller eksisterende anlegg. Alternativt foreslår vi å innføre et dynamisk innslagspunkt der skatten inntretr gradvis innenfor et gitt intervall, for å unngå de uheldige skattetilpasningene. Dette kunne for eksempel vært mellom 1 500 og 10 000 kVA. Flere kraftselskap har også pekt på lignende løsninger i sine høringssvar.

Manglende kunnskap om konsekvensene for natur

Den samlede belastningen på bekker og elver knyttet til småkraft-boomen er stor, og den økende utbyggingen har skjedd med manglende helhetsvurderinger av naturpåvirkningen og manglende tilsyn av kraftverk i drift.

NRK avdekket i februar 2025 at NVE [gjennomfører svært få kontroller](#) av norske vannkraftverk, og at antallet små kraftverk er [tredoblet siden 2000 uten at myndighetene har oversikt over summen av naturtapet](#).

Energiminister Terje Aasland sa til NRK at «summen av naturtapet har myndighetene ikke oversikt over», og Mari Hegg Gundersen, seksjonssjef i tilsyns- og beredskapsavdelinga hos NVE, sier at NVE ikke vet om alle de små kraftverkene følger reglene, blant annet krav om minstevannføring. I tillegg sier fageksperter til NRK at myndighetene for sjelden stiller krav om miljøtiltak i kraftverkene.

Likevel er det mange av disse kraftverkene som blir [stemplet som bærekraftige](#), til tross for at de beviselig har store negative konsekvenser for vassdraget.

Småkraftanlegg utgjør i mange tilfeller en kunstig barriere for fisk som normalt ville vandret opp- og nedstrøms i vassdraget. Naturvernforbundet er bekymret over forvaltningens manglende oversikt over vandringshindre i norske kraftverk. En [undersøkelse vi gjennomførte i 2024](#), viste at få kraftverk har installerte tiltak for å sikre frie vandringsveier, og at et fåtall av kraftverkseierne har gjort undersøkelser for å se om fisk blir skadet i deres kraftverk.

Endret vannføring og oppdemming endrer også elvenes naturlige dynamikk og får store følger for økosystemet og artene som lever der.

Alle disse erfaringene tilsier at vi ikke har et forvaltningssystem som er rigget til å følge naturmangfoldlovens krav om kunnskapsbasert forvaltning og vurderinger av samlet belastning før det gis nye konsesjoner.

Konklusjon

Med dagens skatteregime er det tydelig at mange tilpasser seg innslagspunktet for grunnrenteskatten. Et høyt innslagspunkt kan medføre mer utbygging av småkraft og betydelige naturinngrep, samtidig som vi mangler kunnskap om den samlede belastningen av småkraftutbyggingen. På bakgrunn av dette støtter vi regjeringens forslag om å senke innslagspunktet for grunnrenteskatten på vannkraft.

Med vennlig hilsen

Truls Gulowsen
leder Naturvernforbundet